

Súd: Najvyšší súd SR  
Spisová značka: 2Obdo/73/2017  
Identifikačné číslo spisu: 1307202384  
Dátum vydania rozhodnutia: 20.02.2019  
Meno a priezvisko: JUDr. Ivana Izakovičová  
Funkcia: sudca  
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1307202384.1

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: EUREA, Tupého 25/A, 831 01 Bratislava, IČO: 30 794 242, zastúpeného Mgr. Vladimírom Šárnikom, advokátom, Rožňavská 2, 821 01 Bratislava, proti žalovaným: 1/ Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, Stromová 1, 813 30 Bratislava, IČO: 00 164 381, 2/ Slovenská republika - Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, Stromová 1, 813 30 Bratislava, o zaplatenie 16.409,27 eur s príslušenstvom a o vzájomnom návrhu žalovaného 2/, v konaní o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 07. decembra 2016, č. k. 8Cob/153/2013-547, takto

### rozhodol:

- I. Dovolanie žalobcu o d m i e t a.
- II. Žiadna zo strán n e m á na náhradu trov konania právo.

### Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava III, rozsudkom zo dňa 10.06.2013, č. k. 25Cb/60/2007-460, žalobu a vzájomný návrh žalovaného 2/, zamietol. V odôvodnení uviedol, že žalobca sa žalobou doručenou súdu dňa 09.02.2007 a súdom pripustenými zmenami žaloby, domáhal od žalovaného 1/ zaplatenia sumy 16.409,27 eur s príslušenstvom. Žalobu odôvodnil tým, že medzi stranami, bola dňa 01.03.2006 uzatvorená zmluva o poskytnutí nenávratného finančného príspevku č. SORO 54/2005, ktorej predmetom bolo poskytnutie nenávratného finančného príspevku na realizáciu projektu „Turnaj mladých fyzikov“ (ďalej len „zmluva“). Žalobca tvrdil, že žalovaný mu nepreplatil žiadosti o platbu, ktorých predmetom mal byť príspevok. Žalovaný odôvodnil nepreplatenie žiadostí o platbu tým, že Ministerstvo školstva SR dňa 17.12.2008, vypracovalo odstúpenie od zmluvy a žalobca bol vyzvaný v zmysle čl. XII ods. 3 zmluvy, na vrátenie všetkých doteraz poskytnutých finančných prostriedkov.

2. Uznesením zo dňa 22.11.2010, č. k. 25Cb/60/2007-185, súd prvej inštancie pripustil, aby do konania ako žalovaná 2/, vstúpila Slovenská republika - Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky. Žalovaná 2/, sa vzájomným návrhom zo dňa 27.03.2012 domáhala vrátenia čiastky 18.782,44 eur spolu s príslušenstvom s odôvodnením, že uvedená suma bola v rámci preplatených

žiadostí o platbu č. 1, 2, 3 zaplatená žalobcovi, ktorý je z dôvodu odstúpenia od zmluvy, povinný vrátiť finančné prostriedky, ktoré mu boli vyplatené do času odstúpenia od zmluvy.

3. Po vykonanom dokazovaní, okresný súd zistil, že žalovaný 1/ ako poskytovateľ a žalobca ako konečný prijímateľ, uzavreli dňa 01.03.2006 zmluvu s odkazom na ustanovenia § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka a § 20 ods. 2 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a § 13a ods. 5 zákona č. 503/2001 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja. V preambule zmluvy dohodli, že zmluvu je potrebné interpretovať a posudzovať so zreteľom a v nadväznosti na konkrétne citované nariadenia Rady európskych spoločenstiev a Komisie európskych spoločenstiev, ktoré sa týkajú štrukturálnych fondov, financovania pomoci zo štrukturálnych fondov a pravidiel ich implementácie, ako aj na záväzné predpisy Slovenskej republiky. Predmetom zmluvy bola úprava práv a povinností, ako aj zmluvných podmienok strán pri poskytnutí nenávratného finančného príspevku zo strany žalovaného 1/, prijímateľovi za účelom spolufinancovania realizácie schváleného projektu prijímateľa špecifikovaného v prílohe č. 2 (Podrobný popis projektu) zmluvy. Konajúci súd uviedol, že účelom poskytnutia nenávratného finančného príspevku, bola úhrada oprávnených výdavkov prijímateľa podľa čl. V zmluvy v dohodnutej výške a za podmienok uvedených v čl. VII zmluvy a po predložení potrebných dokladov.

4. Súd prvej inštancie uviedol, že jeho úlohou bolo ako prejudiciálnou otázkou, zaoberať sa platnosťou odstúpenia žalovaného 1/ od zmluvy. Možnosť odstúpiť od zmluvy si strany dohodli v čl. XII a XIV zmluvy s tým, že jeho účinnosť nastáva dorúčením oznámenia o odstúpení druhej strane. Konajúci súd poukázal na ust. § 344 a nasl. Obchodného zákonníka, týkajúce sa odstúpenia od zmluvy. Skonštatoval, že v zmysle § 263 Obchodného zákonníka, majú tieto ustanovenia dispozitívny charakter. Uzavrel, že sporové strany si podmienky odstúpenia od zmluvy dohodli tak, že v prípade, ak prijímateľ, t. j. žalobca poruší ktorúkoľvek povinnosť, ku ktorej sa zaviazal podľa zmluvy je SORO, t. j. Ministerstvo školstva SR, bez ohľadu na závažnosť porušenia zmluvy, oprávnený od zmluvy odstúpiť za podmienok a v súlade s čl. XIV ods. 1 uzatvorenej zmluvy. Ministerstvo školstva v súlade so zmluvnými dojednaniami potom, ako kontrolou na mieste boli zistené viaceré porušenia zmluvy od tejto odstúpilo listom zo dňa 17.12.2008. Odstúpenie od zmluvy bolo žalobcovi doručené dňa 18.03.2009. Konajúci súd zdôraznil, že Ministerstvo školstva SR, odstúpilo od zmluvy počas trvania platnosti a účinnosti zmluvy, keďže platnosť a účinnosť zmluvy nezanikla momentom ukončenia projektu, nakoľko v zmysle zmluvnej úpravy platnosť a účinnosť zmluvy sa skončí až 5 rokov po preplatení poslednej platby.

5. Konajúci súd uviedol, že odstúpenie od zmluvy obsahovalo výpočet porušenia zmluvy, ako aj iných právnych predpisov. Jednoznačne bolo konštatované porušenie ustanovení Zákonníka práce, ktoré bolo potvrdené nezávislou inštitúciou a to Inšpektorátom práce Bratislava v Protokole zo dňa 06.10.2008 sp. zn. IBA-24-41-2.3/P-E24-08, kde bolo uvedené porušenie ustanovení § 226 ods. 2 a § 223 ods. 1 Zákonníka práce, ako aj porušenie ustanovení zákona o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci. Hoci svedkyňa Mgr. Zuzana Šturdíková, inšpektorka práce vykonávajúca kontrolu uviedla, že nešlo o závažné porušenie predpisov súvisiacich so Zákonníkom práce, potvrdila, že nedostatky existovali a tieto boli zistené. Ďalším porušením zmluvných podmienok a to podstatným bolo, že do projektu bola zahrnutá aj neoprávnená cieľová skupina, a to konkrétne žiaci z bratislavských stredných škôl, čím došlo k porušeniu výzvy v bode č. 7 (geografický rozsah výzvy), keďže z nesporných tvrdení strán, ako aj z písomných dôkazov bolo jednoznačne preukázané, že projekt bol zameraný len na žiakov mimo-bratislavských stredných škôl. Taktiež bolo konštatované v Správe z kontroly na mieste a preukázané aj v prejednávanej veci, že žalobca porušil ustanovenie v čl. XIX bod 19 zmluvy, keď preukázateľne na realizáciu projektu, ktorý bol v čl. II bod 3 označený ako Turnaj mladých fyzikov požadoval dotáciu alebo príspevok z iných rozpočtových kapítol štátneho rozpočtu SR, štátnych fondov alebo predstupových fondov ES, keďže v roku 2006 žalobca realizoval projekt pre Ministerstvo školstva a zároveň realizoval prostredníctvom občianskeho združenia Turnaj mladých fyzikov, kde bol štatutárnym zástupcom taktiež RNDr. Martin Plesch, rovnaký projekt aj pre Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR, v dôsledku čoho v čase od 01.03.2006 do 30.09.2006, došlo preukázateľne k časovému prekryvaniu realizácie projektu a občianske združenie Turnaj mladých fyzikov požadovalo na realizáciu projektu s názvom Turnaj mladých fyzikov finančné prostriedky aj od Agentúry na podporu výskumu a

vývoja, ktoré mu boli pridelené, a preto v čase od 01.10.2006 do 31.12.2007, došlo k časovému prekryvaniu realizácie týchto projektov. Uvedené aktivity boli realizované v rovnakom čase zväčša tými istými osobami, čím dochádzalo k prekryvaniu aktivít medzi jednotlivými organizáciami a žalobca jednoznačne nepreukázal, že financované aktivity v celom rozsahu zabezpečoval samostatne. Tieto zistenia boli obsiahnuté aj v znaleckom posudku vrátane jeho dodatku, ktorý je obsahom vyšetrovacieho spisu ČVS: PPZ-53/BPK-B-2010. Všetky konkrétne porušenia zmluvných podmienok sú podrobne popísané v správe z kontroly na mieste (č. l. 143 - 164). Ďalej konajúci súd poukázal na to, že v odstúpení od zmluvy sú uvedené aj ďalšie porušenia zmluvy ako napr. čl. IX ods. 11 zmluvy, t. j. porušenie pravidiel pre publicitu, resp. čl. VIII ods. 1 Zmluvy - pokus o marenie priebehu kontroly a pod. a uviedol, že podrobne sa nevysporiadal s každým jedným označeným porušením zmluvy, keďže v zmysle zmluvných dojednaní bolo ministerstvo oprávnené od zmluvy odstúpiť za akékoľvek zistené porušenie zmluvy bez ohľadu na jeho závažnosť. Odstúpenie od zmluvy, okresný súd posúdil ako platné.

6. V súvislosti s námietkami žalobcu týkajúcimi sa správy z kontroly na mieste, ktorú považuje len za písomné zápisky nemajúce žiadnu právnu relevanciu, keďže bola vypracovaná v rozpore s ustanovením § 13 ods. 2 zákonom č. 502/2001 Z. z., súd prvej inštancie uviedol, že finančná kontrola sa vykonáva ako predbežná finančná kontrola, priebežná finančná kontrola a následná finančná kontrola. Ministerstvo vykonalo predbežnú finančnú kontrolu podľa § 6 citovaného zákona a nie následnú finančnú kontrolu podľa § 11, napriek tomu zaslalo správu z kontroly na mieste žalobcovi na vyjadrenie, ktorý svoje vyjadrenie ministerstvu doručil dňa 10.11.2010. Ministerstvo reagovalo na vyjadrenie žalobcu listom zo dňa 18.11.2008. Z uvedeného postupu vyplýva, že ministerstvo neignorovalo svoje povinnosti vyplývajúce zo zákona č. 502/2001 Z. z. a riadne oboznámilo žalobcu so správou, vyžiadalo si od neho písomné vyjadrenie a písomne na ne reagovalo. Správa z kontroly na mieste má charakter verejnej listiny v zmysle § 134 O. s. p. a teda súd na rozdiel od súkromných listín skúma len pravosť verejnej listiny a hodnotí jej správnosť len, ak sa vyskytnú pochybnosti. V danom prípade mal správnosť obsahu správy z kontroly na mieste potvrdenú aj výpoveďami svedkov, t. j. osôb vykonávajúcich kontrolu na mieste, ako aj výsledkami znaleckého dokazovania vykonaného v rámci trestného konania.

7. Súd prvej inštancie citujúc ustanovenie § 351 ods. 1, 2 Obchodného zákonníka uviedol, že každá zmluvná strana je povinná vrátiť to plnenie, ktoré pred odstúpením prijala. Pokiaľ plnenie, ktoré bolo poskytnuté, nie je možné vrátiť, je potrebné postupovať analogicky podľa § 458 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého, ak nie je dobre možné vydať, čo bolo nadobudnuté najmä preto, že plnenie spočívalo vo výkonoch, musí sa poskytnúť peňažná náhrada. Výška peňažnej náhrady musí zodpovedať ekonomickej hodnote bezdôvodného obohatenia v čase jeho získania.

8. Okresný súd ďalej poukázal na to, že zmluvné strany si režim odstúpenia od zmluvy upravili v samotnej zmluve odlišne od citovaných dispozitívnych ustanovení Obchodného zákonníka a v zmysle týchto dojednaní bol žalobca povinný vrátiť na základe výzvy ministerstva, finančné prostriedky, ktoré mu boli už poskytnuté pred momentom odstúpenia od zmluvy. Ministerstvo takúto výzvu na vrátenie finančných prostriedkov žalobcovi zaslalo, žalobca poskytnuté finančné prostriedky nevrátil. Uzavrel, že vzhľadom na odlišné zmluvné dojednanie, nie je možné postupovať podľa § 458 ods. 1 Občianskeho zákonníka, navyše na strane ministerstva k žiadnemu obohateniu nedošlo, resp. v konaní nebolo preukázané, že ministerstvo sa činnosťou žalobcu vykonávanou počas účinnosti a platnosti zmluvy nejakým spôsobom obohatilo, pričom žalobca v tomto smere dôkazné bremeno neunesol.

9. Súd prvej inštancie sa tiež zaoberal námietkou žalobcu týkajúcou sa charakteru uzatvorenej zmluvy. V tejto súvislosti súd uviedol, že zo zmluvy je zrejmé, že úmyslom zmluvných strán pri výklade jej obsahu bolo brať zreteľ na komunitárne právo, ktorým je Slovenská republika viazaná a ktoré sú uvedené priamo v preambule predmetnej zmluvy, s čím žalobca podpisom zmluvy vyslovil svoj súhlas. Mal za to, že je nepochybné, že tieto normy komunitárneho práva sú normami verejnými, a preto je nenáležité dovolávať sa neplatnosti zmluvy, konkrétne čl. VII bod 5., pretože toto ustanovenie vychádza z kogentných ustanovení nariadení. Uzatvorená zmluva, preto podľa okresného súdu nemôže byť považovaná za zmluvu uzatvorenú v režime súkromného práva. Uviedol, že to, že takýto výklad obsahu zmluvy je v súlade s Ústavou potvrdil aj Ústavný súd SR vo svojom rozhodnutí sp. zn. III. ÚS

10. Pokiaľ išlo o vzájomný návrh žalovanej 2/, na vrátenie všetkých doposiaľ vynaložených finančných prostriedkov, súd prvej inštancie ho zamietol z dôvodu, že žalovaná 2/, nie je aktívne legitimovaná na podanie takéhoto vzájomného návrhu, keďže nebola účastníkom zmluvného vzťahu so žalobcom, keď tak zo zmluvy ako aj zo všetkých relevantných písomností založených v spise je zrejmé, že zmluvnou stranou bol žalovaný 1/. Súd poukázal na to, že Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR ako právnická osoba má samostatnú spôsobilosť mať práva a povinnosti vo všetkých sporoch, v ktorých je zo zákona nositeľom práv a povinností, pričom toto jeho postavenie nemožno zamieňať s postavením v iných veciach, v ktorých vystupuje len ako organizačná zložka štátu. Zmluvu uzatvorilo Ministerstvo, školstva, vedy, výskumu a športu SR, ako právnická osoba so samostatnou spôsobilosťou mať práva a povinnosti, štát nebol zmluvnou stranou, a preto nemá ani aktívnu legitimáciu na podanie vzájomného návrhu a ani nárok na vydanie plnenia v zmysle § 351 ods. 2 Obchodného zákonníka.

11. Záverom súd prvej inštancie nevykonanie dokazovania výsluchom navrhnutých svedkov, a to pplk. Mgr. Miroslava Marečka k okolnostiam navrhovaného vznesenia obvinenia RNDr. Martinovi Pleschovi, PhD., a JUDr. Milana Hodása, riaditeľa legislatívneho odboru ministerstva, k otázke diskriminačného prístupu ministerstva k žalobcovi, odôvodnil tým, že svedok má vypovedať o skutočnostiach, ktoré vnímal svojimi zmyslami, teda to, čo podľa vlastného zmyslového vnímania videl alebo počul, svedkovi neprislúcha, aby vnímané skutočnosti hodnotil a vyvodzoval o veci skutkové alebo právne závery. Mal za to, že uvedené osoby by svojou výpoveďou nezrejmlili žiadnu z okolností potrebnú pre rozhodnutie súdu, či už ide o posúdenie charakteru zmluvy, jej čiastočnej platnosti, resp. jej neplatnosti, platnosti odstúpenia od zmluvy a s tým súvisiacich povinností zmluvných strán.

12. Na odvolanie žalobcu a žalovanej 2/, Krajský súd v Bratislave, ako súd odvolací, napadnutým rozsudkom zo dňa 07.12.2016, č. k. 8Cob/153/2013-547, rozsudok prvoinštančného súdu, ako vecne správny potvrdil s tým, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania.

13. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že v zmysle § 387 ods. 2 C. s. p., sa stotožňuje s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie, pretože vykazuje známky vecnej správnosti. V odvolaní žalobca a žalovaná 2/, podľa odvolacieho súdu, neargumentujú žiadnymi novými skutočnosťami a dôkazmi v zmysle § 366 C. s. p., s ktorými by sa súd prvej inštancie riadne v odôvodnení svojho rozhodnutia nevysporiadal a ktoré by mali za následok zmenu konajúcim súdom zisteného stavu alebo jeho právneho hodnotenia. Z konania pred súdom prvej inštancie i odvolacím súdom iný, než rozsudkom okresného súdu, vyslovený právny záver, podľa odvolacieho súdu nevyplýva a v odvolaniach uvedené argumenty nie sú spôsobilé prívodiť iné právne hodnotenie stavu veci.

14. Podľa odvolacieho súdu, zmluva uzatvorená medzi sporovými stranami má povahu súkromnoprávnej zmluvy s prvkami verejnoprávnymi, keďže uzatvorenie zmluvy na poskytnutie finančných prostriedkov predpokladá zákon o rozpočtových pravidlách a zmluva odkazuje na predpisy verejného práva. Judikatúra stanovila rozdiely medzi súkromnoprávnymi a verejnoprávnymi vzťahmi, ktoré nie je potrebné v tomto rozhodnutí vzhľadom na ich vyčerpávajúce posúdenie súdom prvej inštancie aj stranami sporu, podrobne uvádzať. Za rozhodujúce odvolací súd považoval, že v súčasnosti dochádza k prelínaniu súkromného a verejného práva, čoho dôkazom je aj uzatvorená zmluva. Zmluva vzhľadom na dojednanie medzi sporovými stranami je zmluvou obchodnoprávnou, keďže si strany dojednali predmet svojich záväzkov dostatočne určito (záväzok žalovaného 1/ poskytnúť nenávratný finančný príspevok v súlade so zmluvnými podmienkami a záväzok prijímateľa prijať finančné prostriedky a realizovať projekt) a na aplikáciu Obchodného zákonníka sa písomne dohodli. Vzhľadom na odkaz na predpisy verejného práva a záväzok žalobcu tieto rešpektovať má zmluva aj povahu verejnoprávnu. Práve s poukazom na verejnoprávny charakter musí žalobca zniesť zvýšené povinnosti na režim nakladania s finančnými prostriedkami. Preto podľa odvolacieho súdu, nie je možné tvrdiť, že zmluva je nevyvážená a napádať ju pre prípadný rozpor s poctivým obchodným stykom, resp. dobrými mravmi. Sprísnená kontrola s nakladaním so štátnymi finančnými prostriedkami zo strany jedného z účastníkov zmluvy, t. j. žalovaného 1/, vyplýva z verejnoprávnej povahy zmluvy. Vo viacerých

ustanoveniach zmluvy je zakotvené, že ide o finančné prostriedky vyplatené zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky, s čím je spojená zvýšená kontrola ako aj zvýšená zodpovednosť za porušenie dohodnutých zmluvných podmienok oproti štandardným obchodným zmluvám.

15. Ďalej odvolací súd uviedol, že ak žalovaný 1/ odstúpil od zmluvy pre porušenie povinností dojednaných touto zmluvou, odstúpenie je potrebné považovať za platný právny úkon. Súd prvej inštancie preto dospel k správneému záveru o platnom odstúpení od zmluvy pre porušenie povinností, ktoré v odôvodnení rozhodnutia podrobne uviedol. V tejto časti odvolací súd odkazuje podľa § 387 ods. 2 C. s. p., na správnosť odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie. Na zdôraznenie správnosti odôvodnenia v časti porušenia zmluvy odvolací súd uviedol, že nedodržanie podmienok zmluvy, a teda porušenie zmluvných podmienok vyplýva zo správy z kontroly na mieste vykonanej zamestnancami odboru pre oprávnenosť výdavkov ŠF EU Ministerstva školstva SR. Odvolací súd súhlasil so žalobcom, že predmetnú správu je potrebné posudzovať ako dôkazný prostriedok a súd z nej môže vychádzať iba po stránke skutkovej. Žalobca v priebehu konania zistenia uvedené v správe, podľa odvolacieho súdu nevyvrátil, snažil sa iba spochybníť samotnú správu a z jej zistení vyvodíť iné závery. Keďže podľa článku XII. v spojení s čl. XIV zmluvy, bol žalovaný 1/ oprávnený odstúpiť od zmluvy v prípade porušenia ktorejkoľvek povinnosti žalobcom, nie je podľa názoru odvolacieho súdu potrebné podrobne rozoberať každý jeden dôvod odstúpenia od zmluvy, tak ako to konštatoval aj súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí s tým, že uzatvorením zmluvy, si musel byť žalobca vedomý dôsledkov prípadného porušenia zmluvy.

16. Odvolací súd sa nestotožnil ani s odvolacou námietkou žalobcu, že žalovaný 1/ odstúpil od zmluvy v čase, keď sám bol v omeškaní s plnením svojho záväzku realizovať platby. Žalovaný 1/, bol podľa odvolacieho súdu povinný v zmysle zmluvy realizovať platby až potom, čo žalobca predloží kompletnú žiadosť o platbu a bolo rozhodnuté o oprávnenosti výdavkov. Keďže podľa žalovaného 1/, žiadosti o platbu neboli kompletné a v prípade ďalších žiadostí prebiehala kontrola, žalovaný 1/ nemohol rozhodnúť o oprávnenosti výdavkov a realizovať platbu. Podmienky vyplatenia platieb sú upravené v článku VII zmluvy s tým, že prevod nenávratného finančného príspevku zabezpečí poskytovateľ do 90 dní od vzniku nároku na vyplatenie platby. Vzhľadom na uvedené odvolací súd konštatoval, že žalovaný 1/ sa nedostal do omeškania so zaplatením platieb. Prijemcovi vznikol nárok na vyplatenie príslušnej platby iba v prípade, ak podá úplnú žiadosť o platbu, a to až po schválení súhrnnej žiadosti príslušným orgánom finančného riadenia štrukturálnych fondov.

17. Odvolací súd sa nestotožnil ani s odvolacou námietkou žalobcu, že žalovaný 1/ odstúpil od zmluvy v čase, keď už zmluva neexistovala. Z článku XV. bod 3 zmluvy, podľa odvolacieho súdu vyplýva, že platnosť a účinnosť zmluvy končí päť rokov po vyplatení poslednej čiastky príspevku. V čase odstúpenia od zmluvy, neboli preplatené všetky platby, odvolací súd preto konštatoval, že existovali práva a záväzky zo zmluvy, t. j. zmluva existovala. Pokiaľ ide o výhradu žalobcu, že odstúpenie od zmluvy nebolo dostatočne určité, pretože nie sú nijako špecifikované skutkové okolnosti, odvolací súd poukázal na rozhodnutie NS SR zo dňa 30.06.2009, sp. zn. 4Cdo/111/2008, podľa ktorého „v zmysle § 48 ods. 1 Občianskeho zákonníka, možno odstúpiť od zmluvy, len ak je to v zákone (v Občianskom zákonníku alebo v inom zákone) pre konkrétny prípad stanovené, alebo ak bolo odstúpenie dohodnuté medzi účastníkmi zmluvy. Dohoda o odstúpení pritom nemusí byť viazaná na existenciu nejakého dôvodu. Pre odstúpenie od zmluvy tam, kde zmluva bola uzavretá písomne, platí, že aj odstúpenie musí byť písomné; inak zákon pre odstúpenie od zmluvy nevyžaduje žiadnu zvláštnu formu, preto odstúpiť od zmluvy možno písomne aj ústne. Občiansky zákonník v § 48 ale ani v žiadnom inom ustanovení neurčuje povinnosť, aby obsahom právneho úkonu odstúpenia od zmluvy bolo aj uvedenie dôvodu odstúpenia (či už zákonného alebo dohodnutého). Prípadné uvedenie dôvodov odstúpenia v písomnom (prípadne aj ústnom) odstúpení od zmluvy neznamená viazanosť týmito dôvodmi. Neexistencia dôvodov odstúpenia uvedených v odstúpení preto nevyklučuje platnosť odstúpenia z iných skutočne existujúcich dôvodov“.

18. V súvislosti s odvolaním žalovanej 2/, odvolací súd uviedol, že je potrebné rozlišovať medzi konaním štátu a konaním ministerstva ako rozpočtovej organizácie s právnou subjektivitou vo svojom mene.

Ministerstvo školstva SR je rozpočtovou organizáciou s vlastnou právnou subjektivitou. Zároveň je správcom majetku štátu, ktorý vykonáva právne úkony pri správe majetku štátu v mene štátu. Ministerstvo školstva SR uzavrelo predmetnú Zmluvu o poskytnutí nenávratného finančného príspevku vo svojom mene ako subjekt s vlastnou právnou subjektivitou. Štát nebol zmluvnou stranou, preto v tomto prípade nie je aktívne legitimovaným na podanie vzájomného návrhu.

19. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, podal žalobca dovolanie, ktoré odôvodnil tým, že procesným postupom krajského súdu (ako aj okresného), mu bolo znemožnené uskutočňovať jemu patriace práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ C. s. p.). Napadnuté rozhodnutie ďalej podľa dovolateľa spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, keďže rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p.).

20. Žalobca poukázal na doterajší priebeh konania a uviedol, že súdy oboch inštancií sa dovolávajú aplikácie zákona o rozpočtových pravidlách, nepoukazujú však na žiadne jeho konkrétne ustanovenie, neuvádzajú, aká právna úprava zákona rozpočtových pravidlách bola aplikovaná a s akým dôsledkom. Argumentačná línia žalovaných a súdov, je podľa dovolateľa zjavne taká, že všetky ustanovenia Obchodného zákonníka, ktoré by boli na prospech žalobcovi, sa nebudú aplikovať kvôli zákonu o rozpočtových pravidlách. Takéto právne odôvodnenie rozsudkov je preto podľa dovolateľa nedostatočné, povrchné a nepreskúmateľné, čo má za následok porušenie jeho práva na spravodlivé konanie a zakladá dovolací dôvod podľa § 420 písm. f/ C. s. p. Za povrchnú a nedostatočne odôvodnenú považuje dovolateľ aj argumentačnú líniu žalovaného 1/ ako aj konajúcich súdov, o verejnoprávnom charaktere zmluvy. Žalobca totiž nevie z odôvodnení rozhodnutí konajúcich súdov zistiť, ako judikatúra stanovila rozdiely medzi súkromnoprávnymi a verejnoprávnymi vzťahmi. Žalobca sa nedozvedá ani to, aký vplyv na jeho nároky zo zmluvy by prípadne malo mať posúdenie zmluvy ako verejnoprávnej (paradoxne uzatvorenej v režime Obchodného zákonníka). V tejto kľúčovej otázke, sú preto podľa dovolateľa rozsudky súdov oboch inštancií, bez odôvodnenia.

21. Dovolateľ ďalej uviedol, že zmluvné dojednanie, ktoré priznáva jednej zmluvnej strane oprávnenie s konečnou platnosťou rozhodnúť sa, či bude plniť svoje povinnosti, svojimi dôsledkami zbavuje druhú zmluvnú stranu práva na súdnu ochranu, je v rozpore s princípom právnej istoty. Žalobca totiž v takejto situácii nikdy nemôže dopredu vedieť, či výdavky, ktoré v dobrej viere a v súlade s projektom vynaložil, budú preplatené a kedy, prípadne či, sa žalovaný rozhodne, že ich nepreplatí nikdy. Voči takémuto „samorozhodnutiu“ žalovaného, by žalobca nemal podľa zmluvy žiadnu možnosť ochrany, keďže nie je mu ani doručované, nemôže voči nemu podať odvolanie, dať ho preskúmať prokurátorom, podať žalobu v správnom súdnictve.

22. Dovolateľ zdôraznil, že vynaložil svoje prostriedky na realizáciu projektu objednaného žalovaným a preto má nárok na poskytnutie peňažnej náhrady týchto plnení podľa zásad pre bezdôvodné obohatenie. Žalobca totiž nedostal dotáciu na vlastnú činnosť ale žalovaný i uňho objednal poskytnutie určitých plnení v prospech tretích osôb - stredoškolských študentov, ktoré žalovaný z dôvodu podpory vzdelávania v prírodných vedách považoval za užitočné a ktoré by inak zrejme vykonal sám, t. j. sám by prostredníctvom svojej príspevkovej organizácie IUVENTA realizoval súťaž stredoškolákov vo fyzike. Žalobcu usporiadaním celej súťaže, t. j. nie iba realizáciou projektu, dokonca poveril minister školstva (č. I. 198/2, 251 - 256), nejde teda zjavne o súkromnú iniciatívu žalobcu, ale súčasť vzdelávania talentovaných študentov a podpory štúdia prírodných vied. Pokiaľ by teda aj došlo k platnému odstúpeniu od zmluvy, žalovaný by mal nárok na vrátenie už uhradených prostriedkov a žalobca by mal nárok na preplatenie vynaložených výdavkov.

23. Podľa dovolateľa, prvoinštančný súd skonštatoval, že odstúpenie od zmluvy zo strany žalovaného bolo platné, pretože čl. XII bod 1, 2 zmluvy (v skutočnosti však súd vychádzal iba z prvej vety odseku 1, ostatné vety odseku 1 a celý odsek 2 úplne ignoroval), mu údajne dovoľoval odstúpiť od zmluvy pri porušení ktorejkoľvek zmluvnej povinnosti, a to dokonca bez ohľadu na závažnosť porušenia. Prvoinštančný ani odvolací súd, tiež nezohľadnili ust. § 347 Obchodného zákonníka, ktoré limituje

možnosť odstúpiť od zmluvy v prípadoch, ak sa omeškanie týka iba časti záväzku. Žalovaný vytyka žalobcovi iba vady čiastočných plnení, odstúpil však od zmluvy ohľadom plnenia celého. K tejto podstatnej námietke žalobcu, sa prvoinštančný ani odvolací súd vôbec nevyjadrili, čím opätovne porušili právo žalobcu na súdnu ochranu. Pričom dovolateľ zdôraznil, že súd prvej inštancie hrubým spôsobom porušil procesné pravidlá pre vykonávanie listinných dôkazov (keďže uvedený znalecký posudok je v tomto konaní iba listinným dôkazom), keďže tento riadne na pojednávaní neoboznámil, nedal účastníkom možnosť vyjadriť sa k nemu a dokonca ho ani nezažurnalizoval do spisu. Ide teda o dôkaz, ktorý de iure, v konaní neexistuje.

24. Napokon dovolateľ poukázal na skutočnosť, že žalovaný odstúpil od zmluvy v situácii, keď sám bol v dlhodobom omeškaní so splnením svojej jedinej povinnosti - preplatiť žalobcovi vynaložené a riadne v žiadostiach o platbu uplatnené prostriedky. Žalovaný sa pritom svoju povinnosť ani len nechystal splniť a keď sa žalobca obrátil na súd. Žalovaný začal niekoľkomesačnú účelovú kontrolu, ktorá vyvrcholila odstúpením od zmluvy a to až po uplynutí dojednanej doby trvania zmluvy. Žalovaný tiež inicioval vykonanie kontroly Inšpektorátom práce.

25. Bez významu, nie sú podľa dovolateľa ani dôsledky odstúpenia od zmluvy, keďže žalobca, ktorý celý projekt zrealizoval na svoje náklady vo viere, očakával, že bude refundovaný. Žalovaný až po skončení projektu odstúpil od zmluvy, na základe čoho odmieta preplatiť žalobcom vynaložené výdavky a žiada vrátiť aj už vynaložené prostriedky. Štatutárny zástupca žalobcu pritom použil na financovanie projektu ešte aj vlastné finančné prostriedky vo výške 1.077.000 Sk (č. l. 289, 290). Žalovaný si bol škody, ktorú spôsobil žalobcovi, vedomý a napriek tomu účelovo odstúpil od zmluvy, z časti na základe banálnych porušení zmluvy a z časti na základe vymyslených dôvodov.

26. Žalobca dodal, že počas celej doby realizácie projektu predkladal monitorovacie správy, ktoré žalovaný schvaľoval (kontrolné listy k monitorovacím správam č. 1 až 8 a k záverečnej správe - predložené žalovaným ako príloha podania zo dňa 23.5.2012. č. l. 317). Pred odstúpením od zmluvy však žalovaný dňa 12.12.2008 vypracoval kontrolný list, ktorý predložil ministrovi s návrhom na odstúpenie (predložené žalovaným ako príloha podania zo dňa 15.3.2012 - nie je zažurnalizované v spise). V tomto kontrolnom liste, podľa dovolateľa, pracovník žalovaného Martin Prekop, uviedol nepravdivé informácie.

27. Napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, je preto podľa dovolateľa založený na právnom posúdení, ktoré sa odchyľilo od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v otázke rozdielu medzi súkromnoprávnymi a verejnoprávnymi vzťahmi, zmluvnej rovnosti, v otázke zásad poctivého obchodného styku, zákonnosti odstúpenia od zmluvy, dôsledkov odstúpenia od zmluvy, dôsledkov voľby Obchodného zákonníka, pričom konštantná judikatúra dovolacieho súdu k zmluvám, ktorými sa poskytujú dotácie, nebola doposiaľ v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vytvorená, čo zakladá prípustnosť dovolania podľa ust. § 421 C. s. p.

28. Na základe uvedeného, dovolateľ navrhuje napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

29. Žalovaní 1/ a 2/ vo svojich vyjadreniach k podanému dovolaniu zhodne uviedli, že dovolaním napadnutý potvrdzujúci výrok rozsudku odvolacieho súdu je vecne správny, nie je svojvoľný a arbitrárny, tak ako to uvádza žalobca. V prejednávanej veci je nepochybné, že záväzkový vzťah medzi stranami bol založený zmluvou o poskytnutí nenávratného finančného príspevku č. SORO/54/2005 zo dňa 01.03.2006. Akákoľvek zmluva je dvojstranným právnym úkonom, ktorá nadobúda svoju platnosť a účinnosť až súhlasným prejavom vôle zmluvných strán s jej obsahom. Každú zmluvu je potrebné podľa všeobecnej právnej teórie vykladať v kontexte s jej obsahom a nemožno účelovo vytrhať len niektoré jej ustanovenia. Zmluva vzhľadom na dojednanie medzi sporovými stranami je zmluvou obchodnoprávnou, keďže účastníci konania dojednali predmet svojich záväzkov dostatočne určito (záväzok poskytnúť nenávratný finančný príspevok v súlade so zmluvnými podmienkami a záväzok prijímateľa prijať finančné prostriedky a realizovať projekt) a na aplikácii Obchodného zákonníka sa písomne dohodli.

Vzhľadom na odkaz na predpisy verejného práva a záväzok tieto predpisy rešpektovať, má dotknutá zmluva aj povahu verejnoprávnu. Práve s poukazom na verejnoprávny charakter musí žalobca zniesť zvýšené povinnosti na režim nakladania s finančnými prostriedkami. Sprísnená kontrola s nakladaním so štátnymi finančnými prostriedkami zo strany jedného z účastníkov zmluvy vyplýva z verejnoprávnej povahy zmluvy. Vo viacerých ustanoveniach zmluvy je zakotvené, že ide o finančné prostriedky vyplatené zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky, s čím je spojená zvýšená kontrola, ako aj zvýšená zodpovednosť za porušenie dohodnutých zmluvných podmienok oproti štandardným obchodným zmluvám.

30. Žalovaní dodali, že podľa žalobcu, je napadnutý rozsudok odvolacieho súdu založený na právnom posúdení. V tejto súvislosti žalovaní poukázali na to, že žalobcovi musí byť rozhodovacia prax súdov v obdobných veciach známa, nakoľko v obdobnej veci bol svojim právnym zástupcom zastúpený pred Ústavným súdom Slovenskej republiky. Senát Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 249/09-20, takúto sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

31. Žalovaní preto žiadajú dovolací súd, aby dovolanie žalobcu odmietol a stranám sporu trovy nepriznal.

32. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) ako súd dovolací [§ 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.“)], po zistení, že dovolanie podal včas dovolateľ zastúpený v súlade s § 429 ods. 1 C. s. p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C. s. p.) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je potrebné odmietnuť podľa § 447 písm. c/ C. s. p.

33. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je nepochybne tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

34. Aj po zmene právnej úpravy civilného sporového konania (vrátane dovolacieho konania), ktorú priniesol Civilný sporový poriadok v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou, treba dovolanie naďalej považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu.

35. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

36. Podľa § 420 C. s. p., dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak: a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

37. Podľa § 421 ods. 1 C. s. p., dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho v súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

38. Podľa dovolateľa je jeho dovolanie prípustné podľa § 420 písm. f/ C. s. p., podľa ktorého je dovolanie prípustné (proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí), ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces tým, že odvolací súd nevykonal navrhované dôkazy a rozhodol arbitrárne a svoje rozhodnutie nedostatočne odôvodnil. Zároveň prípustnosť dovolania odôvodnil ustanovením § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p.

39. Pod porušením práva na spravodlivý proces treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu, spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie procesných práv garantovaných Ústavou Slovenskej republiky.

40. Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 420 C. s. p., nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k dovolateľom vymedzenému dôvodu zmätočnosti skutočne došlo.

41. Dovolateľ podstatnú časť argumentácie, ktorou odôvodnil zásah do svojho práva na spravodlivý súdny proces, venoval tomu, že súdy nedostatočne vykonali dôkazy, ktoré navrhol, čím došlo k odňatiu možnosti konať pred súdom, a aj argumentoval nedostatočným odôvodnením rozhodnutia odvolacieho súdu, nakoľko takýmto nesprávnym postupom súd znemožnil, aby žalobca riadne uskutočňoval svoje procesné práva.

42. Dovolací súd uvádza, že za porušenie práva na spravodlivý proces sa považuje v zmysle rozhodovacej činnosti ústavného súdu situácia, ak všeobecný súd svoje rozhodnutie riadne neodôvodní a nevysporiada sa so všetkými relevantnými námietkami uplatnenými sporovými stranami, a to spôsobom zodpovedajúcim miere ich závažnosti. V takom prípade všeobecný súd svojím postupom založí nepreskúmateľnosť ním vydaného rozhodnutia, a spravidla tak aj jeho protiústavnosť. Ak nie sú totiž zrejmé dôvody toho - ktorého rozhodnutia, svedčí to o ľubovôli v súdnom rozhodovaní, pričom zásada právneho štátu ľubovôľu v rozhodovaní orgánov verejnej moci zakazuje; len vecne správne rozhodnutie a náležite, t. j. zákonom vyžadovaným spôsobom odôvodnené rozhodnutie, napĺňa - ako neoddeliteľná súčasť „stanoveného postupu“ - ústavné kritériá vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy. Podobne ako v skutkovej oblasti, aj v oblasti nedostatočne vyloženej a zdôvodnenej právnej argumentácie nastávajú obdobné následky vedúce k neúplnosti a hlavne k nepresvedčivosti rozhodnutia, čo je však v rozpore nielen s požadovaným účelom súdneho konania, ale tiež aj so zásadami spravodlivého procesu podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

43. V súvislosti s namietanými nedostatkami vo vykonanom dokazovaní, dovolací súd zdôrazňuje, že súd v konaní nie je viazaný návrhmi strán na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (§ 185 ods. 1 C. s. p.) a nie sporových strán. Ak súd teda v priebehu konania nevykoná všetky navrhované dôkazy, resp. vykoná iné dôkazy na zistenie skutočného stavu, nezakladá to vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p., lebo to nemožno považovať za znemožnenie uplatnenia procesných práv, ktoré strany mohli uplatniť a boli v dôsledku nesprávneho postupu súdu z nich vylúčení (obdobne R 125/1999, R 6/2000). Rovnako, pokiaľ by aj súd niektorý z vykonaných dôkazov vyhodnotil nesprávne, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne; táto samotná skutočnosť však prípustnosť dovolania nezakladá a nie je samostatným dovolacím dôvodom ani vtedy, ak je dovolanie procesne prípustné.

44. K základným právam procesnej strany nesporne patrí právo navrhovať a predkladať dôkazy, ale nie je procesným pochybením súdu skutočnosť, že súd procesnou stranou navrhované dôkazy neakceptoval, resp. nevykonal v tomto smere dokazovanie. Súd hodnotí predložené dôkazy, resp. vykonáva dokazovanie aj inými dôkazmi, než predložila strany a následne ich hodnotí podľa svojho uváženia v zmysle zákona. Zákon vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov a táto zásada

znamená, že záver, ktorý si sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu, pričom hodnotiaca úvaha súdu musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu veci a výsledok hodnotenia dôkazov majú byť súčasťou rozsudku. V preskúmvanej veci nemal dovolací súd za preukázané, že by sa týmto postupom súdy nižšej inštancie neriadili. Dovolací súd zdôrazňuje, že procesným pochybením by bol taký postup súdu, ktorý by procesnej strane v konaní znemožnil dôkazy predkladať alebo navrhovať. Táto námietka dovolateľa teda vzhľadom na uvedené, nie je dôvodná.

45. Z rozsudku odvolacieho súdu je zrejmé, prečo odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil a akými podstatnými úvahami sa pri svojom rozhodovaní riadil. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí výslovne konštatoval, že sa stotožňuje so závermi súdu prvej inštancie a tiež zdôvodnil, resp. doplnil, prečo sa so závermi okresného súdu stotožnil.

46. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, dôsledkom čoho by bolo popretie zmyslu a podstaty práva na spravodlivý proces.

47. K namietanej arbitrárnosti rozhodnutia, dovolací súd poukazuje na Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky pod sp. zn. R II. ÚS 78/95 zo dňa 16. marca 2005, z ktorého vyplýva, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemá odpovedať na každú námietku alebo argument, ale iba len na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné, alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré preskúmava v odvolacom konaní. Súčasťou základného práva na súdnu ochranu v občianskom súdnom konaní podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je právo na odôvodnenie, ktorého štruktúra je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 O. s. p. (od 1. júla 2016 § 220 ods. 2 C. s. p. - pozn. dovolacieho súdu).

48. Dovolací súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súd dospel, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

49. K námietke nepreskúmateľnosti súdnych rozhodnutí, dovolací súd odkazuje na závery zjednocujúceho stanoviska, ktoré prijalo občianskoprávne kolégium Najvyššieho súdu Slovenskej republiky dňa 3. decembra 2015 pod č. R 2/2016, podľa ktorého: „Nepreskúmateľnosť“ rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne.

50. V danom prípade, obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie alebo, keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

51. Dovolací súd konštatuje, že napadnuté potvrdzujúce rozhodnutie odvolacieho súdu (v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie), spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí. Rozhodnutie obsahuje

zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok, pričom odvolací súd sa náležitým spôsobom zaoberal aj odvolacou argumentáciou žalobcu. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávany prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery primerane vysvetlil a nevybočil nimi z rámca relevantnej právnej úpravy a jej ústavno - konformnej interpretácie.

52. Dovolací súd dospel k záveru, že obe rozhodnutia súdov nižšej inštancie, zodpovedajú požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí. Súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd, v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedli rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísali priebeh konania, stanoviská sporových strán k prerokovávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citovali právne predpisy, ktoré aplikovali na daný prípad a z ktorých vyvodili svoje právne závery.

53. Dovolateľ v dovolaní ďalej uviedol, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu je založený na právnom posúdení, ktoré sa odchyľilo od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v otázke rozdielu medzi súkromnoprávnymi a verejnoprávnymi vzťahmi, zmluvnej rovnosti, v otázke zásad poctivého obchodného styku, zákonnosti odstúpenia od zmluvy, dôsledkov odstúpenia od zmluvy, dôsledkov voľby Obchodného zákonníka (§ 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p.).

54. O tom, či je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 C. s. p., rozhoduje dovolací súd výlučne na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj § 432 C. s. p.). Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 C. s. p., má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 C. s. p.) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

55. Súčasná judikatúra najvyššieho súdu sa ustálila na tom, že ak dovolateľ v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p.; neoznačí ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil, dovolací súd nemôže uskutočniť meritórny dovolací prieskum, hranice ktorého nie sú vymedzené. V takom prípade nemôže svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach (o tom, ktorú otázku a ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie mal dovolateľ na mysli). Ak by postupoval inak, rozhodol by bez relevantného podkladu. Na druhej strane bez konkretizovania podstaty odklonu odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu; rozdielneho rozhodovania dovolacieho súdu; ako aj absencie vymedzenia právnej otázky, nemôže najvyšší súd pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa (advokáta, ktorý spísal dovolanie a zastupuje dovolateľa), z vlastnej iniciatívy vyhľadávať všetky rozhodnutia dovolacieho súdu týkajúce sa danej problematiky a následne posudzovať, či sa odvolací súd odklonil od názorov v nich vyjadrených; posudzovať či dovolací súd rozhodoval rozdielne. V opačnom prípade by dovolací súd uskutočnil procesne neprípustný, bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v C. s. p., ale aj (konkrétne) účelu ustanovenia § 421 ods. 1 C. s. p.

56. Zároveň bol prijatý záver, že v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p., by mal dovolateľ: a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c) uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená.

57. V uznesení z 8. júna 2017, sp. zn. 3Cdo/52/2017, zároveň dovolací súd skonštatoval, že v prípade dovolacieho dôvodu spočívajúceho v nesprávnom právnom posúdení veci, je dovolateľ povinný dovolací dôvod vymedziť nesprávnym právnym posúdením takej právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie

odvolacieho súdu a zároveň pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ak v dovolaní absentuje uvedené vymedzenie, súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania (rovnako aj uznesenie najvyššieho súdu z 26. septembra 2017, sp. zn. 1Cdo/206/2016, bod 16).

58. V prípade, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p.), je dovolateľ povinný dovolací dôvod vymedziť označením rozhodnutí dovolacieho súdu, od ktorých sa odvolací súd v riešenom spore odklonil. Tento dôvod prípustnosti sa viaže na ustálenú judikatúru najvyššieho súdu, ktorá nebola rešpektovaná zo strany odvolacieho súdu, a to v tom, že odvolací súd zaujal iný právny záver, než aký v konkrétnej právnej otázke zaujal najvyšší súd v rozhodnutiach, ktoré boli zverejnené ako súdne rozhodnutia zásadného významu v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky.

59. Ak už došlo k judikatórnemu vyriešeniu určitej otázky a k publikovaniu niektorého rozhodnutia alebo stanoviska riešiaceho túto otázku v Zbierke, je potrebné, aby súdy tento judikatórny posun vo svojej rozhodovacej praxi zohľadňovali. Skutočnosť, že súd bez vysvetlenia nerešpektuje niektorý judikát najvyššieho súdu, oslabuje presvedčivosť jeho rozhodnutia. Ide tiež o negatívny dopad na predvídateľnosť súdneho rozhodovania. Súd sa pri prejednávaní a rozhodovaní určitej veci nemusí stotožniť s judikátom najvyššieho súdu vydaným v skutkovo a právne podobnej veci, avšak je nevyhnutné, aby svoj odlišný právny názor argumentačne (kriticky) konfrontoval v odôvodnení rozhodnutia a dostatočne vysvetlil, prečo nebolo možné stotožniť sa s judikátom.

60. Je potom úlohou dovolacieho súdu, ak sú dôvody prípustnosti z tohto pohľadu dovolateľom uvedené, t. j. predpokladá sa, že dovolateľ „presvedčí“ dovolací súd, že odvolací súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, aby tento odklon, ak bude mať za to, že dovolanie je prípustné, z hľadiska právneho posúdenia vec vyriešil. Dovolateľ preto musí v dovolaní presne uviesť, ktorý konkrétny judikát (rozhodnutie uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky) nerešpektoval odvolací súd vo svojom rozhodnutí (Veľké komentáre, Civilný sporový poriadok, Števček, Ficová, Baricová, Mesiarkinová, Bajánková, Tomašovič a kol., 2016, str. 1382).

61. Dovolací súd konštatuje, že žalobca v podanom dovolaní, dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p., vymedzil tou skutočnosťou, že sa odvolací súd odchýlil od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v otázke rozdielu medzi súkromnoprávnymi a verejnoprávnymi vzťahmi, zmluvnej rovnosti, v otázke zásad poctivého obchodného styku, zákonnosti odstúpenia od zmluvy, dôsledkov odstúpenia od zmluvy a dôsledkov voľby Obchodného zákonníka. Na takto uvedené dôvody uvedené v dovolaní vo všeobecnej rovine, nemohol dovolací súd prihliadnuť, pretože tento nemôže dovolacie dôvody extrahovať z obsahu podaného dovolania, nakoľko by tým by suploval aktivitu dovolateľa a napokon, v konečnom dôsledku, by uskutočnil dovolací prieskum v rozpore s účelom a s koncepciou Civilného sporového poriadku, vyjadrenou v ustanovení § 421 ods. 1 C. s. p. Dovolací súd kladie dôraz na skutočnosť, že dovolateľ v dovolaní neuviedol ani jedno rozhodnutie dovolacieho súdu, v ktorom by mala byť rozdielnosť rozhodovania a posudzovania právnej otázky dovolacím súdom, resp. rozhodnutie od ktorého, sa mal súd nižšej inštancie v napadnutom rozhodnutí odkloniť.

62. Dovolací súd zároveň dodáva, že za relevantné vymedzenie dovolacieho dôvodu v súlade s § 432 ods. 1 a 2 C. s. p., nemožno považovať argumenty žalobcu v dovolaní, z ktorých je zrejmá v zásade len jeho nespokojnosť s vyvodením skutkových zistení a záverov súdmi nižších inštancií.

63. Vzhľadom na vyššie uvedené, dospel dovolací súd k záveru, že v podmienkach daného sporu k naplneniu tvrdeného dôvodu prípustnosti dovolania ani podľa § 420 písm. f/ C. s. p., ani podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p., nedošlo. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky, dovolanie žalobcu odmietol ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné podľa ustanovenia § 447 písm. c/ C. s. p.

64. O trovách dovolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa § 453 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 255 ods. 2 C. s. p.

65. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 5:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

**Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.